

**RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusaja number	249-25/296756
Otsuse kuupäev	05.12.2025
Vaidlustuskomisjoni liige	Angelika Timusk
Vaidlustus	Ignitis Eesti OÜ vaidlustus Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalameti riigihankes „Elektrisõidukite avaliku laadimistaristu teenus Tallinnas“ (viitenumber 296756) riigihanke alusdokumentidele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Ignitis Eesti OÜ, esindajad vandeadvokaat Edgar-Kaj Velbri ja vandeadvokaadi abi Pilleriin Peedosk Hankija, Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet, esindajad vandeadvokaadid Mario Sõrm, Kadri Härginen ja Gerli Helene Gritsenko
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p 5 ja § 198 lg 2 alusel

- 1. Rahuldada Ignitis Eesti OÜ vaidlustus osaliselt ja kohustada Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalametit viima riigihanke alusdokumendi Lisa 2 – Kontsessioonilepingu kavand 1909 p-id 11.8 ja 12.2.2.2 kooskõlla õigusaktidega ettenähtud nõuetega.**
- 2. Mõista Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalametilt Ignitis Eesti OÜ kasuks välja proportsionaalselt vaidlustuse rahuldamisega tasutud riigilõiv summas 640 eurot ja lepingulise esindaja kulud summas 1818 eurot (käibemaksuta).**
- 3. Mõista Ignitis Eesti OÜ-lt Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalameti kasuks välja lepingulise esindaja kulud proportsionaalselt vaidlustuse rahuldamata jätmisega summas 2444,04 eurot (käibemaksuga).**

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole

seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 18.08.2025 avaldas Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris (edaspidi RHR) kontsessioonilepingu sõlmimise menetlusega riigihanke „Elektrisõidukite avaliku laadimistaristu teenus Tallinnas“ (viitenumber 296756) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks muud riigihanke alusdokumendid (edaspidi RHAD), sh *Lisa 2 – Kontsessioonilepingu kavand 1909* (edaspidi Leping).

Riigihange on jaotatud 60 osaks (osa 28 menetlus on lõppenud).

2. 04.11.2025 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Ignitis Eesti OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Riigihanke alusdokumentidele.

3. Vaidlustuskomisjon teatas 11.12.2025 kirjaga nr 12.2-10/249 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 14.11.2025 ja neile vastamiseks 19.11.2025.

Vaidlustuskomisjon pikendas kahel korral viimast tähtaega kuni 26.11.2025, kuna menetlusosaliste esialgsel hinnangul oli võimalik vaidlustusmenetluse lõpetamine kokkuleppega, . Kokkulepet ei sõlmitud. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Vaidlustaja ja menetluskulude taotluse Hankija ja Vaidlustaja. Teiseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Hankija.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja, **Ignitis Eesti OÜ**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

4.1. Vaidlustaja peab õigusvastasteks (vastuolu RHS § 3 p-dega 1 ja 3) järgmisi Lepingus kehtestatud tingimusi:

- *11.8. Omanikul on õigus Leping korraliselt ja ilma põhjusta ennetähtaegselt kirjaliku avalduse alusel üles öelda, teavitades sellest Kasutajale vähemalt 12 (kaksteist) kuud ette.*
- *12.1.2. Lepingu lõppemisel tagab Kasutaja, et Lepingu täitmise eesmärgil, st Laadimistaristute rajamiseks ja käitamiseks sõlmitud lepingud ja koostatud dokumentatsioon (sh liitumislepingud, võrgulepingud, elektrilepingud, võimalikud sidevõrgulepingud, Laadimistaristute projektid ja joonised, teostatud tööde dokumentatsiooni, ohutusjuhendid ja muud dokumendid) antakse üle Omaniku taotluse korral Omaniku poolt määratud isikule (sh Omanikule või muule kolmandale isikule). Eelsätetatu hõlmab muu hulgas lepingute ja dokumentatsiooni faktilist üleandmist ja Kasutaja kohustust tagada, et Lepingu punktis eelpool viidatud lepingud (kui need on sõlmitud) kantakse üle või vastava lepingu pool asendatakse Omaniku poolt määratud isikuga (sh lepingu loovutamise teel või muude toimingute tegemine tagamaks lepingute siduv üleminek). Kasutaja poolt sõlmitud elektrilepingu suhtes lepingu üleandmist ei toimu, selle asemel võib Omanik nõuda elektrilepingu lõpetamist Kasutaja poolt.*
- *12.2. Hüvitis Lepingu ennetähtaegsel lõppemisel koos alapunktidega 12.2.1.-12.2.5. (v.a 12.2.3.-12.2.4.).*

Vaidlustaja on RHR vahendusel esitanud ka ettepanekuid ja küsimusi seoses Lepingu tingimustega.

4.2. Kuigi hankijatel on lepingu tingimuste kindlaksmääramisel diskretsioon ning on aktsepteeritav, et pakkujad hinnastavad mingis ulatuses lepingu täitmisel võetavad riskid

pakkumuse maksumuse sisse, ei anna see hankijale õigust olla lepingu tingimuste kehtestamisel meelevaldne. Lepingu tingimused peavad olema riigihanke objekti suhtes proportsionaalsed, asjakohased ja põhjendatud. Hankelepingu tingimuste sisustamisel ei või hankija langetada suvaotsuseid vaid lepingu tingimused peavad põhinema kaalutluse tulemusel põhistatult tehtud valikutel. Hankija kehtestatud Lepingu tingimused on eaproportsionaalsed arvestades lepingu eset ning tehtava investeeringu suurust, mistõttu võivad tingimused kaasa tuua vähese konkurentsi (vastuolu RHS § 3 p-idega 1 ja 3). Samuti on Lepingu tingimused kohati vastuolulised (vastuolu RHS § 3 p-iga 1). Vaidlustaja hinnangul on tegemist ka potentsiaalselt tühiste tüüptingimustega võlaõigusseaduse (edaspidi VÕS) §-i 42 tähenduses.

4.3. Lepingud sõlmitakse 12 aastaks, võimalusega lepingut pikendada kuni kaks aastat. Teenuse osutamisega lõpptarbijale tuleb alustada hiljemalt kahe aasta jooksul alates lepingu sõlmimisest. Seega tuleb teenuse osutama hakkamiseks teha märkimisväärsed investeeringud avaliku laadimistaristu rajamiseks ning hiljem selle käitamiseks, misjärel on teenuseosutajatel hinnanguliselt 10 aastat, et investeeringuga seotud kulud tagasi teenida. Seejuures tuleb tasuda ka Hankijale igakuist kasutustasu. Hankija teenusepakkujatele eraldi tasu ei maksa.

4.4. Lepingu ennetähtaegse lõpetamise regulatsioon koosmõjus hüvitamisega seotud regulatsiooniga ei ole proportsionaalne, arvestades hangitava teenuse olemust ja teenuse osutamiseks vajalike investeeringute maksumust.

4.4.1. Lepingu p-i 11.8 kohaselt on Hankijal õigus leping korraliselt ja ilma põhjuseta ennetähtaegselt kirjaliku avalduse alusel üles öelda, teavitades sellest Kasutajat vähemalt 12 kuud ette. Analoogset lõpetamise alust teenusepakkujatele ette ei ole nähtud. Seejuures on Hankijal võimalik leping üles öelda mis tahes ajahetkel põhjust selgitamata. Seega võib Hankija teavitada lepingu lõpetamisest näiteks 1,5 aasta möödumisel lepingu sõlmimisest, nt perioodil, mil teenusepakkuja alles laadimistaristut rajab. On selge, et pool aastat teenuse osutamist ei ole piisav investeeringu tagasiteenimiseks. Samuti annab säte Hankijale võimaluse leping lõpetada selliselt, et leping lõpeb vahetult pärast laadimistaristu rajamist. Kui leping lõpetatakse ennetähtaegselt, tuleb tulenevalt Lepingu p-idest 12.1.2 ja 12.1.3 teenusepakkujal tagada, et Hankija poolt määratud isikule antaks üle:

- kogu laadimistaristute rajamiseks ja käitamiseks koostatud dokumentatsioon ning
- sõlmitud lepingud (liitumislepingud, võrgulepingud, elektrilepingud, võimalikud sidevõrgulepingud jne).

Seejuures elektrilepingu puhul on p-i 12.1.2 esimeses lauses vastuoluliselt viidatud, et teenusepakkuja peab tagama sõlmitud lepingute (sh elektrilepingute) üleandmise Hankija poolt määratud isikule. Sama punkti viimases lauses aga sätestatud, et teenuse pakkuja poolt sõlmitud elektrilepingu osas üleandmist ei toimu.

4.4.2. Liitumis- ja võrgulepingu üleandmine Hankijale või Hankija poolt määratud kolmandale isikule ilma täiendavat hüvitist või tasu saamata kahjustab põhjendamatult teenusepakkujat. Võrguettevõtjaga sõlmitud liitumislepingu täitmise käigus ehitatakse mh välja taristu liitumispunkt võrguga. Ühe liitumise tasu võib hinnanguliselt olla 150 000–250 000 eurot (ühes asukohas). Seejuures, liitumispunkti väljaehitusel ei kaasne üksnes liitumistasu ja muude menetluslike tasude maksmise kohustust, vaid teenusepakkujal tuleb arvestada ka liitumispunkti välja ehitamisega kaanevate muude kuludega. Lepingu tingimuste kohaselt tuleb liitumisleping ja sellele järgnev võrguleping aga tasuta kolmandale isikule üle anda. See tähendab, et järgmine teenusepakkuja võib saada esimese teenusepakkuja poolt välja ehitatud liitumispunkti omapoolseid liitumiseks vajalike investeeringuid tegemata. Selline korraldus on

teenusepakkuja jaoks põhjendamatult koormav.

4.4.3. Rajatud liitumise (sh liitumislepingu ja -punkti) tasuta kolmandale isikule üleandmise kohustus tähendab teenusepakkuja jaoks tema poolt tehtud investeeringu kellelegi kolmandale tasuta üleandmist. Kedagi ei saa kohustada talle kuuluvat investeeringut andma üle mistahes hüvitist saamata. Seda ka juhul, kui leping lõpeb selle tähtaja saabumisega, kuid selline korraldus on teenusepakkuja jaoks eriliselt koormav lepingu ennetähtaegsel lõpetamisel lepingu p-is 11.8 toodud juhul. Teenusepakkujale tuleb liitumislepingu ja -punkti üleandmise eest kolmandale isikule maksta hüvitist, mis katab 100% teenusepakkujale tekkivad kahjud ja kantud kulud.

4.4.4. Isegi kui leping lõpeb muul kui p-is 11.8 sätestatud juhul (ja esinevad p-is 12.2.1 sätestatud eeldused), hüvitatakse teenusepakkujale liitumise rajamisele tehtud kulud üksnes proportsionaalselt lepingu kasutamata kehtivuse perioodiga, mitte täies ulatuses. Selline korraldus ei ole põhjendatud, arvestades, et Lepingu p-ist 12.1.3 tulenevalt on Hankijal õigus endale jätta täiendavat tasu maksmata ka teenusepakkuja poolt kinnistule rajatud maa-alune taristu, sh kaabelliinid jms.

4.4.5. Hetkel ei ole Lepingu p-i 12.1.5 kohaselt Hankijal kohustust maksta teenusepakkujale mistahes hüvitist omandiõiguste, dokumentide, lepingute jms üleandmise eest, v.a kui selline hüvitise tasumine on Lepingus ette nähtud. Teenusepakkuja aga kohustub täiendavalt hüvitama kõik kulud, kahjud ja nõuded, mis tulenevad või võivad tulevikus tekkida üleantud lepingute alusel või nende rikkumiste puhul. Ainus hüvitis, mis on lepingu ennetähtaegsel lõppemisel teenusepakkujale ette nähtud, on sätestatud Lepingu p-is 12.2:

Lepingu p-i 12.2.1. kohaselt tasub Hankija lepingu ennetähtaegsel lõppemisel *Kasutajale hüvitist Laadimistaristute rajamiseks võrguettevõtjaga sõlmitud elektrivõrgu liitumislepingute alusel võrguettevõtjale makstud liitumistasude osaliseks hüvitamiseks üksnes järgmistel juhtumitel ja tingimustel:*

- liitumislepingud on sõlmitud ja teenusepakkuja on võrguettevõtjale liitumistasu osaliselt või täielikult tasunud (p 12.2.1.1); ja
- leping on ennetähtaegsel lõppenud kas põhjusel, et (p 12.2.1.2):
 - teenusepakkuja ei saa endast mittesõltuvatest põhjustest tulenevalt lepingulisi kohustusi täita (kinnistu objektiivne sobimatus laadimisteenus pakkumiseks või võrguettevõtja poolne takistus); või kui
 - Hankija on oluliselt rikkunud lepingust tulenevaid kohustusi.

Seega olukorras, kus Hankija on korraliselt lepingu üles öelnud Lepingu p-i 11.8 alusel, puudub teenusepakkujal õigus hüvitise saamiseks. Selline regulatsioon ei ole lepingu eset arvestades proportsionaalne.

4.4.6. Isegi kui oleksid täidetud Lepingu p-is 12.2.1 sätestatud tingimused lepingu ennetähtaegsel lõppemisel hüvitise saamiseks, on hüvitise nõudmise regulatsioon põhjendamatult piirav. Nt lepingu ennetähtaegseks lõpetamiseks Hankija olulise rikkumise tõttu ei ole Lepingus eraldi regulatsiooni ette nähtud, mistõttu kohaldub Hankijapoolse olulise rikkumise korral VÕS-is sätestatud üldregulatsioon. Ka sellisel juhul peab teenusepakkuja lepingu lõppemisele järgnevalt Hankijale hiljemalt 30 päeva jooksul esitama kirjaliku kulude hüvitamise avalduse koos seda toetavate tõenditega, sh kuludokumentidega (p 12.2.2). Samas ei pruugi lepingu lõpetamise hetk olla üheselt selge, eriti juhul, kui pooltel on selles osas erimeelsusi, kas teenusepakkuja poolt lepingu erakorraline ülesütlemine on põhjendatud või

mitte. Lepingu p-is 12.2.2 ei ole täpsustatud, mis ajahetkest hakkab sellisel juhul kulgema 30-päevane tähtaeg, mille pikendamise võimalust ei ole Lepingus ette nähtud.

Samuti on nõue, et koos avaldusega tuleb esitada ka tõendid kulu tekkimise kohta, ebaproportsionaalne, arvestades et kulude hüvitamise avalduse esitamise tähtaeg loetakse teenusepakkuja kulude hüvitamise õigust lõpetavaks tähtjaks (p 12.2.2.1). Kui teenusepakkujal ei ole selleks hetkeks vajalikke tõendeid endast olenemata põhjustel võimalik esitada, jääb teenusepakkuja kahjuhüvitamise õigusest täielikult ilma.

4.4.7. Ebaselgeks jääb ka Lepingu p-i 12.2.2.2 eesmärk. Lepingu p 12.2.2.2 sätestab üksnes, et *Omanik on saanud vähemalt hüvitatava kulu suuruses makse isikult, kes asub Lepingu ennetähtaegse lõppemise järgselt vastaval Kinnistul elektrisõidukite laadimisteenust pakkuma*. Esiteks on ebaselge, kas tegemist on avalduse esitamise eeldusega või hüvitise väljamaksmise eeldusega või millegi kolmandaga. Selline ebaselge regulatsioon ei ole kooskõlas läbipaistvuse ja kontrollitavuse põhimõtetega (RHS § 3 p 1).

Teiseks on teenusepakkuja poolt nõude esitamise võimalikkuse sidumine kolmanda isiku poolt (tulevikus täidetava) kohustuse täitmisega ebaproportsionaalne ja põhjendamatu.

4.5. Vaidlustaja täiendas 14.11.2025 oma seisukohti järgnevalt.

4.5.1. Vaidlustaja ei vaidlusta RHAD-is kehtestatud tingimuste otstarbekust.

4.5.2. Tingimuste ebaproportsionaalsus ei seisne mitte üksikute tingimuste eraldiseisvas käsitluses, vaid vaidlustatud tingimuste omavahelises koosmõjus. Põhjendatud ei ole Hankija lähenemine, et iga lepingutingimuse osas tuleb kontrollida eraldiseisvat vastavust riigihanke korraldamise üldpõhimõtetele. Kui Vaidlustaja on käsitlenud ka tingimuse eraldiseisvat õigusvastasust, palub Vaidlustaja lähtuda asja lahendamisel ka nendest.

4.5.3. Kontsessioonimenetluse eripärad ei saa õigustada õigusvastaseid Lepingu tingimusi. Rõhudes kontsessioonimenetluse erisustele jätab Hankija tähelepanuta, et kohustus järgida riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid kehtib ka kontsessioonilepingu sõlmimise menetlustes.

4.5.3.1. Vaidlustaja ei nõustu Hankija arusaamaga äririskist.

RHS § 131 lg 4 sätestab, et nõudluse või pakkumisega seotud äririsk on risk, mille puhul ei ole tavapäraste tegevustingimuste korral tagatud kontsessioonilepinguga seotud investeeringute ja kulude katmine ega turul ettenägematute olukordade tagajärjel tekkinud kahjumi hüvitamine. Äririski definitsioon hõlmab seega teenuse osutamisega (nõudlus, pakkumine) seotud riske. Nii õiguskirjanduses kui kohtupraktikas tähendab teenuste realiseerimisega seotud risk turul esinevate ettenägematuste riski, mis tuleneb eelkõige teiste ettevõtjate tekitatud konkurentsist, nõudluse-pakkumise tasakaalus mitteolemisest, teenusekasutajate maksejõuetusest jne. Seega on selge vahe selles, kas äririsk tuleneb turutingimustel teenuse osutamisest (millele Vaidlustaja vastu ei vaidle) või mitte. Äririskiks ei saa lugeda olukorda, kus kontsessioonilepinguga on Hankijale jäetud meelevaldselt kasutatavad ebamõistlikud ja -vajalikud õigused leping põhjusega korraliselt üles öelda ja seda selliselt, et Hankijal ei teki kohustust teenuseosutajale tekkinud (või tekitatud) kahju hüvitada. Samuti ei saa äririskiks RHS-i tähenduses pidada olukorda, kus Hankija (kas pahatahtlikult või lihtsalt põhjendamatu) sellist õigust rakendab.

4.5.3.2. Vaidlustaja hinnangul ei ole sellel, et tegemist on kontsessioonilepinguga, eraldiseisvalt määravat tähendust. Asjaolu, et kontsessioonilepingule on omane teenuse osutamisega seotud äririski üleminek kontsessioonäärile, ei välista võimalust, et RHAD-is sätestatud lepingutingimused on riigihanke korraldamise üldpõhimõtetele vastuolus.

4.5.3.3. Hankija heidab ette, et Vaidlustaja ei ole põhjendanud, kuidas mõni vaidlusalustest tingimustest kohtleks potentsiaalseid pakkujaid ebavõrdsest. Vaidlustaja ei ole tuginenud võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisele.

4.5.4. Vaidlustatud kontsessioonilepingu kavandi tingimused on riigihanke korraldamise üldpõhimõtetele vastuolus.

Lepingu tingimused on vastuolus proportsionaalsuse põhimõttega ja tulenevalt nende ebaproportsionaalsusest ka konkurentsi efektiivse ärakasutamise põhimõttega. Lepingu p 12.2.2.2 on täiendavalt ka vastuolus läbipaistvuse põhimõttega.

4.5.4.1. Vaidlustaja ei pea Lepingu p-i 11.8 ebaproportsionaalseks mitte ainult põhjusel, et kontsessioonääril ei ole samaväärset õigust leping korraliselt üles öelda vaid ka põhjusel, et korralise ülesütlemise osas ei ole ette nähtud ennetähtaegse lõpetamisega seotud hüvitise maksmist (Lepingu p 12.2.1.2) või mõnd muud alternatiivset piisavat kompenseerimismeedet. Hankijal on Lepingu p-ist 11.8 tulenevalt õigus leping korraliselt üles öelda mistahes ajahetkel. Leping näeb üksnes ette, et lepingu lõpetamisest tuleb ette teatada 12 kuud. Hankija on selgitanud, et tema hinnangul on piisav aeg, et kontsessioonäär saaks oma äritegevust vastavalt ümber planeerida. Eelduslikult on see ka periood, mille jooksul on Hankijal võimalik ja vajalik teha ettevalmistused ise teenuse osutamiseks või uue kontsessioonilepingu sõlmimise menetluse läbi viimiseks. Samas on 12 kuud periood, mille jooksul peavad pooled jätkuvalt lepingut edasi täitma. Seega olukorras, kus lepingut on täidetud nt vaid üks aasta ja toimuvad veel ettevalmistused teenuse osutamiseks alustamiseks (sh liitumispunkti väljaehitamine), peab kontsessioonäär jätkama ettevalmistuste tegemisega (nt liitumispunkti väljaehitamisega), sh kandma vastavaid kulusid ka pärast Hankijalt lepingu korraliselt ülesütlemise teate saamist. Korralise lepingu ülesütlemise korral ei ole kontsessioonääril õigust saada mistahes hüvitist tehtud kulutuste eest (sh liitumistasu hüvitamist). Selliselt saab Hankija endale liitumispunkti, liitumis- ja võrgulepingu jm Lepingu p-ides 12.1.2 ja 12.1.3 nimetatud tasuta. Kontsessioonääril on võimalik enda tehtud kulutusi tagasi teenida üksnes teenuse osutamiseks kolmandatele isikutele, mis on võimalik alles pärast ettevalmistavate tegevuste lõpetamist.

4.5.4.2. Hankija on selgitanud, et plaanib edaspidi teenust kas ise osutada või annab selle teenuse osutamise kontsessiooni tulemusel kellelegi teisele üle, lastes kolmandal isikul hüvitada liitumistasu maksumuse. Seega on põhimõtteliselt võimalik, et Hankija laseb kontsessioonääril kõik teenuse osutamiseks vajalikud ettevalmistused ära teha ning seejärel lõpetab lepingu korraliselt. Selliselt ei saa kontsessioonäär lepingu ennetähtaegsel lõppemisel kompensatsiooni ega jõua asuda ka tehtud investeeringuid tagasi teenima. Hankija rikastub aga esialgse kontsessionääri poolt rajatud liitumispunkti ja sõlmitud lepingute (või kolmanda isiku poolt tasutava hüvitise) arvelt.

4.5.4.3. Eeltoodu ja järgnev kehtib ka korralise ülesütlemise õiguse kasutamisel lepingu täitmise hilisemas faasis. Nt kui lepingu ülesütlemine ja teenuse kolmandale isikule üle andmine toimub mitu aastat pärast teenuse osutamise algust, on tegemist olukorraga, kus esialgne kontsessionäär on investeerinud lisaks taristu rajamisele ka olulisel määral muid ressursse selleks, et tagada laadimispunktide äriplaneerimine (nt turundustegevused, mille tulemusel on tegemist klientidele harjumuspärase ja tuttava laadimispunktiga). Lepingu ülesütlemise korral ei ole seeläbi loodud väärtus (asukoha tunnus) vahetult rahaliselt hinnatav ja hüvitatav, samuti ei pruugi turuolukorrast tulenevalt olla võimalik seniste laadimispunktide lähedusse uute laadimispunktide rajamine (näiteks ei pruugi saadaval olla sobivaid mugavalt ligipääsetavaid kinnistuid või piisavat liitumisvõimsust elektrivõrguga). Sellises olukorras omandab Hankija või tema poolt nimetatud kolmas isik lisaks taristule ja dokumentidele ka esialgse kontsessionääri kliendibaasi.

4.5.5. Hankija on viidanud mitmetele hankelepingutele, milles on kasutatud sarnaseid

tingimusi. Viidatud näited ei ole asjakohased, kuivõrd kõikidel juhtudel on tegemist asjade hankelepinglega elektrienergia ostmiseks.

4.5.6. RHAD-i asjakohasust ja vajalikkust peab põhjendama Hankija. Hankija ei ole põhjendanud, miks on põhjendatud ja vajalik korralise ülesütleamise regulatsioon, seejuures ilma mistahes hüvitist tasumata.

4.5.7. Hankija on viidanud, et Lepingu p-is 12.1.2 sätestatud lepingute ja dokumentide üleandmise regulatsioon on proportsionaalne, kuivõrd Lepingu p 12.2 näeb ette lepingu ennetähtaegse lõppemise korral hüvitise tasumise. Eeltooduga ei saa nõustuda, kuivõrd Lepingu p-is 12.1 on sätestatud lepingu ennetähtaegse lõppemise üldised tagajärjed, sh dokumentide, lepingute ja taristu üleandmise kohustused, mis kehtivad nii korralise kui erakorralise ülesütleamise puhul. Samas on hüvitis lepingu ennetähtaegselt lõppemisel ette nähtud üksnes Hankija poolt lepingu olulise rikkumise tõttu või siis kui kontsessioonäär ei saa endast mitteoleval põhjusel Lepingust tulenevaid kohustusi täita (Lepingu p 12.2.1, sh alapunktid 12.2.1.1-12.2.1.2). Seega Lepingu p 12.2 ei võimalda kontsessioonääril hüvitist nõuda juhul, kui Hankija lõpetab Lepingu p-i 11.8 alusel korralise ülesütleamise teel, kuid kohustab sellegipoolest liitumisega seotud dokumendid, lepingud ja taristu Hankijale üle andma.

4.5.8. Vaidlustaja mõistab, et ühes liitumispunktis saab liitumis- või võrgulepingut omada vaid üks isik ning teenuse osutamisega jätkamine kellegi teise poolt pole võimalik ilma liitumispunkti üleandmata. See ei õigusta aga tingimusi, millega pannakse kontsessioonäärile kohustus anda dokumendid ja lepingud üle mistahes tasu saamata.

4.5.9. Hankija poolt hüvitise ettenägemine ei ole välistatud lepingu korralisel ülesütleamisel tulenevalt kontsessioonilepingu sõlmimise menetluse eripäradest.

Isegi kui Lepingus sätestatud kahju hüvitamise regulatsioon tuleks lugeda Hankija poolt kontsessioonäärile üleantud äririski osaks (millega Vaidlustaja ei nõustu), ei ole kahju hüvitamine piiratud tulenevalt menetluse eripäradest. Isegi kui Hankija hüvitaks ka korralise ülesütleamise puhul kulud põhjendatud ja mõistlikus ulatuses, jääks kontsessioonäärile ikkagi teenuse osutamisega seotud riskid.

4.5.10. Lepingu p-i 12.2.1 puudutavate selgituste osas jääb Vaidlustaja vaidlustuses esitatud põhjenduste juurde, kuid rõhutab, et lepingus on liitumistaristu rajamisega seotud kulude osaline hüvitamine lepingu ennetähtaegsel lõppemisel ette nähtud vaid väga piiratud juhtudel ja need juhud ei hõlma Lepingu p-is 11.8 sätestatud korralist ülesütleamist. Hankija ei ole põhjendanud, miks on selline regulatsioon vajalik ja kohane. Vaidlustaja hinnangul ei ole selline tingimus mistahes moel põhjendatud.

4.5.11. Vaidlustaja selgitab täiendavalt seoses Lepingu p-iga 12.2.2, et Vaidlustaja ei ole sõnaselgelt taotlenud lepingu p-i 12.2.2.2 muutmist, sest Vaidlustajale jääb arusaamatuks p-i 12.2.2.2 tähendus ja eesmärk. Keeleliselt ei ole võimalik aru saada, kas tegemist on kahju hüvitamise avalduse esitamise eeldusega, hüvitise väljamaksmise eeldusega või millegi kolmandaga. Isegi kui tegemist on ebaõnnestunud keelekasutusega, tuleb viidatud tingimust korrigeerida, et oleks üheselt mõistetav, mis on p-i 12.2.2.2 tähendus lepingu täitmisel, ja kõrvaldada tingimuse vastuolu läbipaistvuse põhimõttega.

4.5.11.1. Hankija on selgitanud, et p 12.2.2.2 on seotud asjaoluga, et pärast lepingu lõppemist võib eelmise kontsessionääri asemel asuda teenust pakkuma uus kontsessionäär, ja et sellisel juhul näeb Hankija uuele kontsessionäärile ette kohustuse maksta kinni eelmise kontsessionääri liitumistasud. Hankija ei või vaidlustusmenetluses antud selgitustega muuta RHAD-i ega korrigeerida nende tähendust. Samuti on põhjendamatult siduda kahju hüvitamise avalduse esitamise või hüvitise väljamaksmise kohustus kelleltki kolmandalt tulevikus saadava

võimaliku hüvitisega.

4.5.11.2. Hankija on viidanud, et näeb ühe variandina ka seda, et jätkab teenuse osutamist ise. Lepingu p 12.2.2.2 käsitleb üksnes olukorda, kus Hankija leiab teise teenusepakkuja ja Lepingus ei ole reguleeritud olukordi, kus Hankija asub ise teenust osutama.

4.5.12. Vaidlustaja ei nõustu Hankija seisukohtadega Lepingu p-i 12.2.5 osas.

Keeleliselt välistatakse Lepingu p-iga 12.2.5 kontsessioonäri õigus täiendavate kahju- või kuluhüvitiste nõudmiseks. Ainsaks võimalikuks hüvitiseks loetakse Lepingu p-is 12.2.1 sätestatud hüvitis, st et välistatud on kahju- või kuluhüvitise nõudmine, kui leping on lõppenud mistahes muul põhjusel kui Lepingu p-ides 12.2.1.2 nimetatud juhud, sh Lepingu p 11.8. Selline välistus ei ole põhjendatud.

5. Hankija, **Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet**, vaidleb vaidlustusele vastu.

5.1. Kontsessioonilepingu puhul on omane äririski üleminek pakkujale ning Hankijal puudub kohustus kehtestada Vaidlustajale meelepäraseid tingimusi. Vaidlustus puudutab suures osas asjaolu, et Lepingu tingimused ei ole otstarbekad.

5.2. Kontsessioonilepingute puhul on tavapärane, et pakkuja kannab kogu äririski. Kontsessioonäri kantava eriomase äririski tunnuseks on see, et kui tavalise hankelepinguga kaasneb tasu, mida hankija maksab otse teenuseosutajale või ehitustööde tegijale, siis kontsessioonilepingu puhul seisneb tasu aga kas ainult õiguses ehitist ekspluateerida või teenust osutada või sellises õiguses koos rahalise maksega. Hankijal on õigus kui ka kohustus sõnastada tulevase kontsessioonilepingu tingimused viisil, mis täpsustavad seda, kuidas Hankija äririski kontsessioonäri üle annab. Lepingutingimuste liigse ranguse puhul taandub ettevõtja huvide riive üldjuhul ärilistele riskidele, mida tal on võimalik arvesse võtta pakkumuse maksumuse kujundamisel ja reeglina on need kõigile isikutele ühtmoodi koormavad. Vaidlustaja ei ole väitnud, et mõni vaidlusalustest tingimustest kohtleks potentsiaalseid pakkujaid ebavõrdselt.

5.3. Pelk asjaolu, et tingimus ei ole ettevõtjale meelepärane ja see saaks teoreetiliselt olla ettevõtja jaoks ka leebem, ei tähenda veel seda, et tegemist on ebaproportsionaalse tingimusega. Hankija otsustada on see, mida ja millistel tingimustel soetada ja Hankijal puudub kohustus sätestada pakkujatele võimalikult soodsad lepingutingimused. Vaidlustajal on võimalus pakkumus esitamata jätta või pakkumuse hinda kujundada.

5.4. Lepingu p 11.8 (lepingu ennetähtaegse ülesütlemise õigus) ei ole vastuolus RHS §-ga 3 Vaidlustaja etteheide seondub asjaoluga, et vastavat õigust ehk korralise ülesütlemise õigust ei ole ette nähtud pakkujale ning Hankija ei pea korralist ülesütlemist põhjendama. Lepingu p 11.8 ei ole RHS §-ga 3 vastuolus.

5.4.1. RHS § 131 lg 1 järgi võib kontsessioonileping olla teenuste või ehitustööde kontsessioonileping. Praegusel juhul on tegemist teenuste kontsessioonilepinguga (vt lepingu ptk 2 – lepingu ese). Seejuures on tavapäraselt teenuste osutamise lepingutes ette nähtud nii lepingu korraline kui ka erakorraline ülesütlemine. Ei ole ka midagi ebatavalist selles, kui teenuste osutamise leping näeb tellijale ette laiemad ülesütlemisõigused kui teenusepakkujale. Seejuures on ka tavapärane, et korralist ülesütlemist ei pea eraldi põhjendama. Selline kohustus on erakorraliste lepingu ülesütlemiste puhul.

5.4.2. Hankija on sätestanud ülesütlemise regulatsiooni nii nagu see on teenuse osutamise lepingutes tavaline: korralise ülesütlemise õigus on Hankijal kui tellijal, kuid mitte kontsessioonäril kui teenusepakkujal. Hankija on korralise ülesütlemise korral ette näinud tavapärasest oluliselt pikema etteteatamistähtaaja (12 kuud). Viidatud 12-kuuline

etteteatamistähtaeg tagab kontsessioonäärile võimaluse oma äriplaane vastavalt teha ja arvestada juba aasta aega ette, et leping lõpeb. Seetõttu ei tule selline ülesütlemine kontsessioonäärile ka kuidagi üllatuslikult ja kontsessioonääril on ette nähtud piisav aeg oma ärilise tegevuse ümberkujundamiseks.

5.4.3. Korraline ülesütlemine on Hankijale oluline seetõttu, et kuna Riigihankega hõlmatud kinnistud on linna vara ja osa avalikust linnaruumist, peab Hankijale säilima õigus seda vara oma huvidest lähtuvalt kasutada. Linna huvid ja suunised võivad ajas muutuda ning pole välistatud, et linnaruum ei vaja mitmete aastate pärast enam sellisel kujul teenust (s.o elektriautode laadimistaristut). Muutuda võib turu käitumine ja kasutatavad tehnoloogiad, linna planeeringud, keskkonnavalasid nõudmised jm linnaruumi kasutust mõjutavad tingimused.

5.4.4. Hankijale kui tellijale ette nähtud pika etteteatamisajaga korralise lepingu ülesütlemise õigus ei ole pakkuja jaoks kuidagi ebamõistlik ega ebaproportsionaalne. Ka erasfääris tegutsedes tuleb pakkujal arvestada, et teenuse tellija võib otsustada teenuse kasutamisest loobuda. Seega on lepingu korraline ülesütlemine tellija poolt pakkuja tavalise äririski realiseerumine. Ebatavaliselt pika (st 12-kuuline) etteteatamisaja jooksul saab pakkuja veel vabalt teenuse osutamisest tulu teenida ning teha samal ajal ka ettevalmistusi oma tegevuse ümberkorraldamiseks.

5.4.5. Lepingu p 11.8 ehk tellijapoolse korrapärase ülesütlemise säte on seda liiki lepingutes tavapärane ning kätkeb endas pakkuja kui teenuseosutaja tavapärase äririski realiseerumist. Säte ei ole pakkuja suhtes ebamõistlik vaid vastupidi – see soodustab pakkujat läbi tavapärasest pikema etteteatamisaja. Seejuures pole pakkuja võimalused lepingut üles öelda välistatud – pakkujal on võimalik leping alati erakorraliselt üles öelda, kui selleks esineb alus.

5.4.6. Vaidlustaja ei ole ka väitnud, et sättes oleks tegemist ebamõistliku etteteatamistähtajaga või et tegemist oleks üleüldiselt ennekuulmatu lepingupunktiga. Vaidlustaja tahab, et Lepingus ette nähtud ülesütlemise ja sellega seonduv hüvitiste regulatsioon oleks talle meelepärane. Vaidlustajal pole subjektiivset õigust seda nõuda.

5.5. Lepingu p 12.1.2 (lepingute ja dokumentatsiooni üleandmine lepingu lõppemisel) ei ole vastuolus RHS §-ga 3

5.5.1. Tegemist on Lepingu punktiga, mille alusel tuleb lepingu lõppemisel kontsessioonääril Hankijale üle anda laadimistaristute rajamiseks ja käitamiseks sõlmitud lepingud ja koostatud dokumentatsioon. Vaidlustaja leiab, et selline kohustus on teenuspakkuja jaoks põhjendamatult koormav, kuivõrd peab tasuta lepingud ja dokumentatsiooni kolmandale isikule üle andma. Vaidlustaja väide jääb arusaamatuks, kuna Leping reguleerib ka lepingute ja dokumentatsiooni üleandmise eest tasu saamist – selleks on lepingus olemas lepingu ennetähtaegse lõppemise korral makstava hüvitise regulatsioon (Leping p 12.2). See, et vastav regulatsioon ei sisaldu just p-is 12.1.2, ei tee p-i 12.1.2 õigusvastaseks.

5.5.2. Lepingu p-i 12.1.2 näol ei ole tegemist ebaproportsionaalse sättega, mis oleks vastuolus RHS §-iga 3. Lepingu p-i 12.1.2 kehtestamise vajadus tuleneb asjaolust, et kontsessioonilepingu lõppemisel võib Hankija võtta teenuse pakkumise enda kanda või otsida uue teenusepakkuja. Sellisel juhul ei saa aga laadimistaristute rajamiseks ja käitamiseks sõlmitud lepingud ja koostatud dokumentatsioon olla eelmise lepingupartneri ehk eelmise kontsessiooni käes. Seetõttu tuleb vastavad lepingud ja dokumentatsioon Hankijale või Hankija leitud uuele teenusepakkujale üle anda.

5.5.3. Elektriturseaduse (ELTS) järgi saab ühes liitumispunktis omada võrguühendust ja võrguettevõtjaga liitumis- või võrgulepingut ainult üks isik. Iga liitumispunkti kohta

sõlmitaksegi ainult üks liitumis- või võrguleping. Kui kontsessioonääriga sõlmitud leping mistahes põhjusel lõpeb, ei saa jääda liitumis- või võrguleping kontsessionääri kätte, sest see välistaks võimaluse, et teenuse osutamist saaks jätkata Hankija ise või uus teenusepakkuja.

5.5.4. Kuivõrd Lepingupunkti eesmärk on tagada Hankijale lepingu lõppemise korral teenuse osutamise jätkamine (kas ise või kolmanda isiku kaudu), on oluline, et laadimistaristute rajamiseks ja käitamiseks sõlmitud lepingud ja koostatud dokumentatsioon oleks kontsessionääri poolt Hankijale üle antud. Ainuõigus võrguühenduse kasutamiseks ei saa jääda vanale kontsessionäärile, vaid see peab minema üle uuele teenusepakkujale.

5.5.5. Eeltoodu tõttu ei ole tegu ebaproportsionaalse Lepingupunktiga vaid objektiivse vajadusega võimaldada lepingu lõppemisel teenuse pakkumise jätkamist lähtuvalt neist oludest, mis valitsevad pärast lepingu lõppemist. Säte rakendub vaid oludes, kus leping lõpeb ega takista pakkumuse esitamist või lepingu nõuetekohast täitmist selle kehtivuse ajal.

5.5.6. Nõue, et endise teenuseosutaja kätte ei saa jääda liitumis- või võrguleping ja olemasoleva taristuga seondud dokumentatsioon juhul, kui võõral maal tegutsemist võimaldav maakasutusõigus on lõppenud, on tavapärane ka erasfääris. Kohustus sellised dokumendid lepingu lõppemisel üle anda on tavapärane äririsk, mida saavad kõik pakkujad oma pakkumuse esitamisel võrdselt arvestada ja hinnata.

5.6. Lepingu p 12.2.1 (kulude hüvitamine ennetähtaegsel lepingu lõppemisel) ei ole vastuolus RHS §-ga 3

Tegemist on Lepingupunktiga, mis sätestab lepingu ennetähtaegse lõpetamise korral kontsessionäärile hüvitise maksmise tingimused ja korra. Vaidlustaja on mh leidnud, et tegemist on põhjendamatult piirava regulatsiooniga, kuivõrd ette on nähtud „liitumistasude osaline hüvitamine“. Hankija sellega ei nõustu.

5.6.1. Lepingu p-i 12.2.1 tuleb lugeda koosmõjus p-ga 12.2.3, mis näeb ette hüvitatava summa arvestamise põhimõtteid. P-i 12.2.3.1 kohaselt võetakse hüvitatava summa arvestamisel aluseks kontsessionääri poolt lepingu lõppemise hetkeks liitumislepingu alusel võrguettevõtjale tasutud liitumistasu summa. Hüvitis on piiritletud just liitumistasuga, kuna see on kontsessionääri poolt teenuse osutamiseks tehtud kulutustest kõige suurem – nagu Vaidlustaja ise viitab, võivad vastavad kulud ulatuda kuni 250 000 euronit ühes asukohas. Lisaks, liitumistasu kulu on objektiivne kulu, mis ei sõltu kontsessionäärast (selle suuruse määrab võrguettevõtja) ning see on ka lihtsasti tõendatav võrguettevõtja esitatud arvete kaudu. Seega, hüvitise maksmise alusena on see kõige adekvaatsem ja objektiivsem standard, millest Hankija saab lähtuda.

5.6.2. See, et Hankija on Lepingusse kirjutanud endale kohustuse teatud tingimustel hüvitist maksta, on juba pakkujatele oluline vastutulek. Praegune hüvitise regulatsioon toimub sisuliselt nagu leppetrahvi regulatsioon, kus nõude esitamise ja selle alusel makse saamise korda on seaduse standardiga võrreldes lihtsustatud.

5.6.3. Vaidlustaja viidatud osalise hüvitamise põhimõte tuleneb Lepingu p-st 12.2.3.1.1, mis näeb ette, et makstav hüvitis ajas väheneb. Sätte järgi lähtutakse lepingu jõustumise ja lepingu lõppemise ajahetkest ning võrreldakse seda lepingu kehtivusaja lõpuni jääva perioodiga: hüvitatav summa väheneb proportsionaalselt vastavalt sellele, kui suur osa lepingu kehtivuse perioodist on lepingu ennetähtaegse lõppemise hetkeks möödunud. Ka selles mehhanismis ei ole midagi pakkuja jaoks ebaproportsionaalset. Kuna pakkuja teenib laadimisteenuse osutamisest tulu, saab ta aja möödudes enda tehtud liitumistasude katteks raha tagasi teenuse osutamisest. Ka Vaidlustaja ise selgitas, et teenuse osutama hakkamiseks tuleb küll teha märkimisväärsed investeeringud avaliku laadimistaristu rajamiseks, kuid hiljem selle laadimistaristu käitamisega (milleks on teenuseosutajatel hinnanguliselt 10 aastat) teenitakse

investeeringuga seotud kulud tagasi. Sellest loogikast tulenevalt on ka Hankija Lepingust tulenev hüvitamiskohustus osaline.

Lepingus ettenähtud liitumistasude osalist hüvitamist ei saa asendada nõ täieliku hüvitamisega, kuivõrd vastasel juhul saaks kontsessioonäär lepingu lõppemise korral ebaproportsionaalselt suure hüvitise. Pakkujale kogu liitumistasu kinni maksmine avalikest vahenditest ei ole õigustatud olukorras, kus pakkuja on kulud juba tagasi teeninud.

5.6.4. Ka Vaidlustaja hinnangul on võimalik investeering nõ tagasi teenida, st pakkujal on võimalik tulu teenida – kui leping lõpeb ca 10 aasta möödumisel selle sõlmimisest, on selleks ajaks ka kindel, et pakkuja on juba oma investeeringuid tagasi teeninud. Sellisel juhul on mõistlik, et kontsessioonäär ei saaks Hankijalt nõuda ka täielikku liitumistasude hüvitise tasumist. Ka on osalise hüvitise tasumine õigustatud samal põhjusel, kuivõrd muidu võtaks Hankija enda kanda pakkuja äririski (st kontsessionääri äril puuduks täielikult kontsessioonlepingu põhiliseks tunnuseks olev äririsk). Seetõttu on Hankija Lepingus ette näinud osalise ja mitte täieliku hüvitise tasumise regulatsiooni.

5.7. Lepingu p 12.2.2 (kulude hüvitamise kord ennetähtaegse lepingu lõppemise korral) ei ole vastuolus RHS §-ga 3

Sisuliselt sätestab Lepingu p 12.2.2 eelnevalt p-is 12.2.1. sätestatud hüvitise väljamaksmise korra. Täpsemalt näeb p 12.2.2 ette kontsessionääri kohustuse teha hüvitise saamiseks Hankijale avaldus pärast lepingu lõppemist. Vaidlustaja hinnangul on Lepingupunkt ebaproportsionaalne ja ebaselge, millega Hankija ei nõustu.

5.7.1. Vaidlustaja leiab, et lepingu lõppemise hetk ei pruugi olla üheselt selge, mistõttu võib jääda ebaselgeks, millal hakkab 30 päeva kulgema. Vaidlustaja käsitus on äärmiselt teoreetiline ja hüpoteetiline ning eluliselt ei ole usutav, et selline probleem praktikas tõusetuks.

Lepingu ülesütlemiseks tuleb teha teisele poolele avaldus ning avalduses reeglina märgitakse ka lepingu lõppemise kuupäev. Kui avaldusse vastavat kuupäeva ei märgita, lõpeb leping kas lepingus endas või seaduses ettenähtud korras ja tähtaegasid arvestades. Kahtluse tekkimise korral on Vaidlustajal võimalik kasutada õigusabi või küsida nõu teiselt lepingupoolelt ehk Hankijalt.

5.7.2. Isegi juhul, kui Vaidlustajale pole lepingu lõppemise kuupäev selge (mis pole eluliselt usutav), ei piiraks Lepingu p 12.2.1 tema võimalust Hankijalt hüvitist saada.

Lepingupunkt näeb ette 30 päeva hüvitise taotlemiseks ja kuludokumentide esitamiseks, mis on enam kui piisav. Arvestades, et Lepingu p-i 12.2.3.1 järgi seondub hüvitis võrguettevõtjale makstud liitumistasudega, on vastavad kulud Vaidlustajale lepingu lõppemise ajal teada – tegemist on maksetega, mille ta on võrguettevõtjale viimase poolt esitatud arvete alusel juba teinud. Samuti on Vaidlustajal olemas kõik vajalikud kuludokumendid, milleks on võrguettevõtja esitatud arved ja nende tasumist kinnitavad maksekorraldused. Seega tegemist ei ole ebamõistlikult lühikese tähtajaga hüvitisnõude ja kuludokumentide esitamiseks.

5.7.3. Kui lepingu võimalik lõppemise kuupäev on ebaselge, siis ei pea ootama 30-päevase tähtaja lõpuni, vaid Vaidlustajal on võimalik oma hüvitisnõue ja kuludokumendid esitada Hankijale kas või paari päevaga, kuna kulu summa on teada ja kuludokumendid olemas. Selliselt ei ole Lepingu p 12.2.3.1 Vaidlustaja suhtes ebamõistlik või ebaproportsionaalne.

5.7.4. Kuigi Vaidlustaja ei ole sõnaselgelt taotlenud Lepingu p-i 12.2.2.2 muutmist, märgib Hankija, et Lepingu p-i 12.2.2.2 eesmärk seondub asjaoluga, et pärast lepingu lõppemist võib asuda uus teenusepakkuja Hankijale teenust pakkuma eelmise kontsessionääri asemel. Sellisel juhul näeb Hankija uuele teenusepakkujale ette kohustuse maksta kinni eelmise kontsessionääri liitumistasud. See tähendab, et Hankija hüvitab liitumistasud eelmisele kontsessionäärile, kuivõrd need tasub Hankijale uus kontsessionäär. Seetõttu on väär ka Vaidlustaja väide, et

lepingud ja dokumendid lähevad nõ tasuta üle kellelegi kolmandale.

5.8. Lepingu p 12.2.5 (õiguste ja kohustuste restitutsioon ennetähtaegsel lõpetamisel) ei ole vastuolus RHS §-ga 3

Vaidlustaja väitel piirab see pakkuja õigust nõuda kahju- või kuluhüvitisi, kui Hankija ütleb lepingu üles p-i 11.8 alusel või lepingu ennetähtaegne lõpetamine on põhjustatud Hankija olulisest lepingu rikkumisest. Hankija Vaidlustajaga ei nõustu.

5.8.1. Vastava Lepingupunkti mõte on, et Lepingu p-is 12.2 ette nähtud hüvitistele lisaks ei saa kontsessionäär täiendavaid kahju- või kuluhüvitisi nõuda. Lepingu p-is 12.2 viidatud hüvitis kohaldub p-is 12.2.1 kirjeldatud juhtumitel ja tingimustel. Nende tingimuste hulgas on toodud lepingu ennetähtaegne lõpetamine, mis on põhjustatud Hankija olulisest lepingu rikkumisest (p 12.2.1.2.2). Seega on selleks olukorraks Leping hüvitise ette näinud. See hüvitis on piisav ja põhjendatud, et katta kontsessionääri poolt tehtud investeeringute kulud. Täiendavate hüvitise vms kulude nõudmine Hankijalt ei ole põhjendatud.

5.8.2. Kuivõrd Lepingu p-is 12.2.1 kirjeldatud juhtumite ja tingimuste hulgas ei ole lepingu korralist ülesütlemist (Lepingu p 11.8), siis sellele Lepingu p-is 12.2 ette nähtud hüvitis ei kohaldu. Sellest tulenevalt ei kohaldu sellele olukorrale ka Lepingu p-ist 12.2.5 tulenev põhimõte, et hüvitistele lisaks ei saa kontsessionäär täiendavaid kahju- või kuluhüvitisi nõuda. Seega ei vasta tõele Vaidlustaja mõttearendus, et p 12.2.5 piirab tema õigust nõuda kahju- või kuluhüvitisi lepingu korralise ülesütlemise puhul. See Lepingu punkt ei käsitle korralist ülesütlemist, vaid ainult Lepingu p-is 12.2.1.2 loetletud erakorralise ülesütlemise juhte. Kui pooled ei ole seadusest erinevalt Lepingus kokku leppinud, kohaldub seaduses sätestatu.

5.8.3. Üldiselt on teenuse osutamise lepingutes tavaline, et tellijale sätestatakse vastutuse piirangud. Tavapärane on piirata tellija vastutus mingi kindla maksimumsummaga. Ka praegusel juhul p-is 12.2.1 kirjeldatud juhtumite puhul vastutuse piirang – tellija (ehk Hankija) ei maksa hüvitist rohkem kui Lepingus sätestatud summas (mis arvestatakse p 12.2.3 alusel). Kõikidele pakkujatele on p-ist 12.2.5 tulenev vastutuse piirang võrdselt teada ning sellega seonduv p-is 12.2 sätestatud hüvitise regulatsioon. Seega ei ole Hankija kontsessionääri õigusi ebaproportsionaalselt või põhjendamatult piiranud.

5.9. **Hankija** täiendas 26.11.2025 oma seisukohti järgnevalt.

5.9.1. Vaidlust ei ole selles, et kohustus järgida riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid kehtib ka kontsessioonilepingu sõlmimise menetluses.

5.9.2. Tingimuste proportsionaalsust tuleb hinnata võttes arvesse kontsessioonilepingu eripära – riskide üleandmist pakkujale. Äririski üleminek kontsessioonäärile tähendabki lõppastmes seda, et pakkuja peabki võtma kontsessioonilepingu täitmisel rohkem riske enda kanda ning need riskid võivad ka realiseeruda. Pakkuja riskid ei pea olema minimeeritud.

5.9.3. Hankija sätestanud õiguspärased (sh proportsionaalsed) tingimused ja see, mida ja millistel tingimustel soetada, jääb Hankija otsustada.

5.9.4. Vaidlustaja ei ole vaidlustust esitanud Lepingu p-i 12.2.2.2 osas. Vaatamata sellele märgib Hankija, et Lepingu p-i 12.2.2.2 ◀.

5.9.5. Vaidlustaja väitel ei ole korralise lepingu ülesütlemise korral kontsessionääril õigust saada mistahes hüvitist tehtud kulutuste eest (sh liitumistasu hüvitamist). See ei vasta tõele ning seda on Hankija ka vastuses vaidlustusele selgitanud.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

6. Vaidlustaja hinnangul on vaidlusaluste lepingutingimuste puhul tegemist potentsiaalselt tühiste tüüptingimustega VÕS §-i 42 tähenduses (ka riigikohus on otsuse 2-15-15662 p-is 2 mh sedastanud, et *Kolleegium juhib tähelepanu sellele, et tulenevalt riigihanke tulemusel lepingu sõlmimise menetluse eripärast, on sel viisil leping üldjuhul sõlmitud tüüptingimustel VÕS § 35 lg 1 mõttes [---]*), kuid praegusel juhul on selge, et Vaidlustaja ei kavatse oodata tüüptingimustel lepingu sõlmimiseni ja tüüptingimuste rakendamisega seotud erimeelsuste tekkimiseni vaid soovib Riigihankes edukaks osutamisel sõlmida hankelepingu teistsugustel tingimustel. Vaidlustuskomisjon mõnab, et kuigi üldreeglina ei saa Vaidlustaja nõuda endale paremini sobivaid või leebemaid lepingutingimusi, ei välista RHS § 3 p-is 1 sätestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõtted lepingutingimuste vaidlustamist põhjusel, et need kahjustavad teist lepingupoolt ebamõistlikult või nendega rikutakse lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste tasakaalu oluliselt teise lepingupoole kahjuks.

7. Lepingu p 11.8 on vaidlustuse kohaselt õigusvastane, kuna:

- 1) kontsessioonääril ei ole samaväärset õigust;
- 2) korralise ülesütleamise osas ei ole ette nähtud ennetähtaegse lõpetamisega seotud hüvitise maksmist või mõnda muud piisavat kompenseerimismeedet.

Hankija väitel ei peagi kontsessioonääril samaväärset õigust olema ja pikk etteteatamistähtaeg tagab nõude proportsionaalsuse.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et samaväärse õiguse puudumist leping ennetähtaegselt üles öelda ei saa mingil juhul vaadata kogumis hüvitise maksmise nõudega, kuna kontsessioonääril ei saa olla õigust hüvitisele, kui ta soovib väljuda ennetähtaegselt lepingust ilma põhjuseta.

7.1. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et samaväärse õiguse puudumine ei kahjusta Vaidlustajat ebamõistlikult ja on iseenesest kooskõlas kontsessioonilepingu olemusega ja sellega proportsionaalne. Ei saa olla vaidlust, et äririski üleminek kontsessioonäärile on kontsessioonilepingu oluline tunnus. Sisuliselt tähendaks sellise õiguse olemasolu ka kontsessioonääril (Leping korraliselt ja ilma põhjuseta üles öelda) äririski olulist vähendamist (kui äri ei õnnestu, saab 12 kuulise etteteatamistähtajaga mittekasumlikust lepingust põhjuseta väljuda), mida Hankija ei pea pakkujale kontsessioonilepingu puhul võimaldama. Õige on Hankija väide, et *pakkujal on võimalik leping erakorraliselt alati üles öelda, kui selleks esineb alus*.

7.2. Küll aga ei nõustu vaidlustuskomisjon Hankijaga selles, et Lepingu p-is 11.8 sätestatud õiguse võimalik kasutamine Hankija poolt tähendabki *teenuseosutaja tavapärase äririski realiseerumist*. Euroopa Kohus on kohtuasja C-206/08 resolutsioonis märkinud, et *teenuse kontsessiooniks liigitatakse leping juhul, kui lepingupartner võtab täielikult või vähemalt suure osa üle hankijale kuuluva teenuse osutamisega seotud riski [---]*. Seega õige on Vaidlustaja väide, et äririski definitsioon kontsessioonilepingutes hõlmab teenuse osutamisega seotud riske (nõudlus, pakkumine), kuid Lepingu p-is 11.8 sätestatud Hankija õigus (Hankija tegevusega seotud risk) ei ole Hankijale kuuluv teenuse osutamisega seotud risk, millest peaks saama kontsessioonilepingus pakkuja äririsk.

7.3. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Vaidlustaja ei saa vaidlustusmenetluses nõuda, et Hankija üldse sellist Lepingu lõpetamise alust Lepingus ette ei näeks (Hankija on vaidlustusmenetluses usutavalt ka selgitanud, millisteks olukordadeks võib seda vaja minna), kuid vaidlustuskomisjon on seisukohal, et kui Hankija jätab endale lepingus põhimõttelise õiguse (sõltumata põhjusest) sekkuda pakkuja äritegevusse ja katkestada tema ärieesmärkide saavutamine (teenuse osutamise kaudu), kahjustab selline Hankija õigus teist lepingupoolt antud juhul ebamõistlikult juhul, kui Hankija jätab endale õiguse pakkuja äritegevus lepingu

alusel lõpetada ilma igasuguse kompensatsioonimehhanismiga.

Vaidlustaja erinevad näited, nt leping lõpetatakse juba enne liitumispunktide valmimist ja teenuse osutamisega alustamist, näitavad selgelt, et 12 kuud etteteatamistähtaeg võib olla küll Hankija arvates tavapäratult pikk aeg, kuid lepingu esemest tulenevalt (ainuüksi laadimistaristuid ehitatakse välja ca kaks aastat (Lepingu p 4.19), kusjuures sellega seotud investeering on suur – ühe liitumispunkti liitumise tasu võib olla 150 000-250 000 eurot ja neid on Riigihankes 59), ei pruugi see anda pakkujaile piisavalt aega oma äritegevuse ümberplaneerimiseks ja juba kantud kulude tagasiteenimiseks (kui teenuse osutamiseni üldse jõutakse).

Seega isegi kui mõnda, et Hankija võib jätta endale Lepingu p-is 11.8 sätestatud õiguse lepingu ennetähtaegselt lõpetada (Hankija on seda vajadust vaidlustusmenetluses ka sisustanud), leiab vaidlustuskomisjon, et see võib (arvestades teenuse olemust ja osutamiseks tehtava investeeringu suurust) kaasa tuua teise lepingupoole ebamõistliku kahjustamise ja see kahju pole hõlmatud teenuseosutaja tavapärase äririskiga (pakkuja ei saa pakumust esitades ja lepingut sõlmides arvestada ja maandada riski, et Hankija võib otsustada teadmata põhjusel, mis tahes ajal lepingu lõpetada 12-kuulise etteteatamisega). Vaidlustuskomisjon nõustub Vaidlustajaga, et teenusepakkuja õiguste riive on seda suurem, mida varasemas etapis Hankija lepingu (korraliselt) lõpetab ja vaidlustuskomisjoni hinnangul on teise lepingupoole ebamõistlikku kahjustamist antud juhul võimalik ära hoida mingisuguste kompenseerimismeetme kehtestamisega Lepingu p-is 11.8 sätestatud õiguse kasutamisel Hankija poolt. Olgu etteruttavalt öeldud, et Lepingu p 12.2.1, mis sätestab olukorrad, millal *Omanik maksab Lepingu ennetähtaegsel lõpetamisel Kasutajale hüvitist*, lepingu lõpetamisel Lepingu p 11.8 alusel kontsessionäärile mis tahes kulude hüvitamist ette ei näe.

7.4. Tulenevalt eespooltoodust on vaidlustuskomisjon seisukohal, et olukorras, kus Lepingu p 11.8 on õigusvastane põhjusel, et õiguste tasakaal on oluliselt paigast ära (kontsessionääril (Lepingu mõttes Kasutajal) ei ole võimalust kaitsta ennast Hankija tegevuse eest Lepingu p-i 11.8 rakendamisel) on tingimus sellisena ebaproportsionaalne ja tuleb viia kooskõlla RHS § 3 p-iga 1.

8. Lepingu p 12.1.2 kahjustab Vaidlustaja väitel põhjendamatult teenusepakkujat, kuna see kohustab liitumis- ja võrgulepingu (mille maksumus on 150 000-250 000 eurot ühes asukohas) Hankijale või Hankija määratud kolmandale isikule üle andma ilma täiendavat hüvitist või tasu saamata.

Vaidlustuskomisjonile arusaadavalt ei vaidlуста Vaidlustaja põhimõttelist kohustust lepingud ja dokumendid lepingu lõppemisel *Omanikule või muule kolmandale isikule* üle anda, mistõttu Hankija põhjendused sellest, miks on dokumentatsiooni üleandmine oluline, ei oma asja lahendamiseks iseseivat tähtsust. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et olukorras, kus Vaidlustaja ei vaidle vastu põhimõttelisele kohustusele lepingud ja dokumendid lepingu lõppemisel üle anda, et ole võimalik tuvastada ka Lepingu p-i 12.1.2 õigusvastasust.

9. Lepingu p 12.2.1 on vaidlustatud põhjusel, et see ei võimalda kontsessionääril hüvitist nõuda juhul, kui Hankija lõpetab Lepingu p-i 11.8 alusel ja kohustab liitumisega seotud dokumendid, lepingud ja taristu Hankijale üle andma. Seega vaidlustuskomisjonile arusaadavalt ei vaidlуста Vaidlustaja sisuliselt seda, mis on Lepingu p-is 12.2.1 kirjas (isegi kui rõhutatud on osalise hüvitamis regulatsiooni punktis) vaid seda, mida seal ei ole.

Hankija väitel on lepingu ennetähtaegsel lõpetamisel hüvitise maksmise regulatsioon olemas Lepingu p-is 12.2, Lepingu p 12.2.1 sätestab lepingu ennetähtaegse lõpetamise korral kontsessionäärile hüvitise maksmise tingimused ja korra ning Vaidlustajale peaks sellest piisama.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et hüvitise saamise õigusega seondub ka Lepingu p 12.2.5, mis on vaidlustatud põhjusel, et see piirab teenuseosutaja seadusest tulenevat õigust nõuda kahju- või kuluhüvitisi. Vaidlustaja ühelegi seadusele, kust mõni õigus tuleks, ei viita ja seostab

arusaadavalt etteheite lepingu ülesütlemisega Hankija poolt Lepingu p-i 11.8 alusel või lepingu ennetähtaegse lõpetamisega põhjusel, et Hankija on oluliselt lepingut rikkunud.

9.1. Hankija ei põhjenda seda, miks on lepingu lõpetamisel Lepingu p-i 11.8 alusel (igal ajal ilma põhjendusest, 12 kuulise etteteatamisega) proportsionaalne kontsessioonääri kulused mitte hüvitada ja vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Riigihanke eset, eelkõige teenuse osutamisele eelneva investeringu suurust arvestades, see iseenesestmõistetavalt nii ka ei ole. Vaidlustuskomisjon on hinnanud otsuse p-is 7 (ja selle alapunktides) õigusvastaseks lepingu tingimuse, mis annab Hankijale õiguse lõpetada Leping p-i 11.8 alusel igasugust hüvitist/kompensatsiooni maksmata (kompenseerimismeetmete puudumine on ebaproportsionaalne).

9.2. Lepingu p 12.2.1 on sisuliselt vaidlustatud vaid põhjusel, et sellest ei tulene Lepingu p-i 11.8 rakendamisel Hankija poolt kontsessioonääri hüvitise maksmise kohustust ja selle väite põhimõttelist õigsust on vaidlustuskomisjon juba ka otsuse p-is 7.3 möönnud. Ka Lepingu p 12.2.5 on vaidlustatud põhimõtteliselt samal põhjusel, et see ei võimalda nõuda muid hüvitisi kui Lepingu p-is 12.2.1 sätestatud, ja ka Lepingu p-i 12.1.2 vaidlustamise eesmärk on vaidlustuskomisjonile arusaadavalt see, et Kasutaja ei peaks lepingu korralisel ennetähtaegsel lõpetamisel andma dokumentatsiooni üle tasuta.

Vaidlustuskomisjon ei kohusta Hankijat muutma Lepingu p-te 12.2.1, 12.1 2 ega 12.2.5 nii, et seal oleks ette nähtud mingi hüvitis Lepingu p-i 11.8 kohaldamisel Hankija poolt. See, kuidas Hankija vaidlustuskomisjoni tuvastatud õigusrikkumise kõrvaldab (sh millises Lepingu punktis või millisel viisil), on Hankija otsustada. Kõik Lepingu punktid, mis võiksid Vaidlustaja arvates omada puutumust Lepingu p-iga 11.8 ja reguleerida hüvitise maksmist Lepingu (korralisel) ennetähtaegsel lõpetamisel, ei ole seetõttu veel õigusvastased, et need võiksid RHAD-i muutmisel puuduva kompensatsiooni ette näha ka Lepingu p-i 11.8 rakendamisel.

Seega vaidlustuskomisjon ei kohusta Hankijat muutma Lepingu p-te 12.2.1, 12.1 2 ja 12.2.5 selliselt, et need sisaldaksid Hankijale kohustust maksta Kasutajale hüvitist lepingu ennetähtaegsel lõpetamisel Lepingu p-i 11.8 alusel.

9.3. Lepingu p-iga 12.2.5 seoses märgib vaidlustuskomisjon täiendavalt, et õige ei ole Vaidlustaja väide, et Hankija olulise lepingurikkumise põhjusel Lepingu ennetähtaegsel lõpetamisel pole kasutajal võimalik saada hüvitist – on küll, vt Lepingu p 12.2.1.2.2. Vaidlustusest ei selgu, miks peaks Kasutaja saama nõuda teistsugust/suuremat hüvitist ja siinkohal on kohane viidata kontsessioonilepingu eripärale, et äririskide kandmine (ja Hankija poolt maandamata jätmine) ongi selle lepinguliigi eripära. Kui see tingimus vastab VÕS § 35 lg 1 (tüüptingimused) tunnustele, siis Vaidlustaja ka ei mineta õigust nõuda tulevikus tühise tingimuse kohaldamata jätmist.

10. Lepingu p 12.2.2 on vaidlustatud ebaselguse põhjusel – Vaidlustajale jääb arusaamatuks, mis ajahetkest hakkab kulgema 30-päevane tähtaeg (nt lepingu ennetähtaegseks lõpetamiseks Hankija olulise rikkumise korral), samuti jääb Vaidlustajale ebaselgeks Lepingu p-i 12.2.2.2 eesmärk.

10.1. Vaidlustuskomisjoni arvates on etteheide Lepingu p-i 12.2.2 ebaselgusest otsitud. Vaidlustuskomisjonile arusaadavalt tuleb avaldus esitada 30 päeva jooksul alates Lepingu lõppemise kuupäevast ja asjaolus, et lepingu ennetähtaegseks lõpetamiseks Hankija poolse olulise rikkumiste tõttu ei ole Lepingus eraldi regulatsiooni ette nähtud ja rakendub VÕS-is sätestatud üldregulatsioon, ei ole iseenesest midagi ebatavalist, läbipaistmatut ega ebaproportsionaalset. Arvestades asjaolu, et tegemist on kitsalt hüvitisega Lepingu ennetähtaegsel lõpetamisel, kusjuures lepingu ennetähtaegse lõpetamise võimalused Lepingu järgselt on äärmiselt piiratud, ei ole eluliselt usutav, et Vaidlustaja ei saa aru, millal leping lõpeb, eriti juhul, kui ennetähtaegselt on lepingu lõpetanud Vaidlustaja põhjusel, et Hankija on oluliselt

rikkunud lepingust tulenevaid kohustusi. Mõistlik on Hankija selgitus, et lepingu ülesõtmiseks tuleb teisele poolele teha avaldus ning avalduses reeglina märgitakse ka lepingu lõppemise kuupäev (Lepingu lõpetamisel Vaidlustaja poolt peaks seda tegema Vaidlustaja ise), kuid kui see nii ei ole, lõpeb leping kas lepingus või seaduses sätestatud korras ja tähtaegu arvestas ning kui Vaidlustaja neid ei tea ega mõista, on tal võimalik need Hankijalt üle küsida. Hankija ei pea Lepingust ette nägema kõiki võimalikke juhtumeid, millal või kuidas lepingupartner peab aru saama, et ennetähtaegselt lõpetatud leping on nüüd lõppenud.

10.2. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Hankijaga, et Vaidlustaja ei ole esitanud vaidlustust Lepingu p-i 12.2.2.2 osas. Tõsi – taotlus konkreetselt Lepingu p 12.2.2.2 osas puudub, kuid põhjendustes on ebaselguse väitega (*arusaamatuks jääb punkti eesmärk*) selgelt hõlmatud ka Lepingu p 12.2.2.2, sh väidab Vaidlustaja, et *teenusepakkuja poolt nõude esitamise võimalikkuse sidumine kolmanda isiku poolt (tulevikus täidetava) kohustuse täitmisega on ebaproportsionaalne ja põhjendamatu*.

Vaidlustuskomisjon märgib siinkohal ära Hankija ühe positsiooni vaidlustusmenetluses: Hankija väitel võib tal kontsessioonilepingu lõppemisel võtta teenuse pakkumise ka enda kanda.

10.2.1. Lepingu p 12.2.2.2 on sõnastatud järgmiselt:

Omanik on saanud vähemalt hüvitatava kulu suuruses makse isikult, kes asub Lepingu ennetähtaegse lõppemise järgselt vastaval Kinnistul elektrisõidukite laadimisteenust pakkuma. Seega nähtub sätte sisust, et kui Hankija (Omanik) hüvitatava kulu suuruses makset isikult, kes asub Lepingu ennetähtaegse lõppemise järgselt teenust pakkuma, ei saa või kui uskuda Hankijat, et ta võib teenust osutada ka ise ja kolmandat isikut ei tekigi, siis hüvitist Lepingu ennetähtaegsel lõpetamisel, isegi kui selleks on kõik muud Lepingu tingimused täidetud (esineb alus, esitatud on avaldus ja dokumendid) ei maksta.

10.2.2. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et säte annab Hankijale (Omanikule) ebaproportsionaalselt suure eelise, tehes pakkujale (Kasutajale) tekkinud kahju hüvitamise sõltuvaks kolmanda isiku tehingust (hüvitis saab olla arvestatud Kasutaja rahalise kaotuse alusel, mitte Omaniku kasu alusel), rääkimata sellest, et Hankija võib jätta pakkuja (Kasutaja) hüvitisest sootuks ilma, kui ta otsustaks asuda teenust osutama ise (kolmandale isikule teenuse pakkumist üle ei antagi). Selline lepingutingimus on õigusvastane põhjusel, et õiguste tasakaal on oluliselt paigast ära, tingimus on sellisena ebaproportsionaalne ja tuleb viia kooskõlla RHS § 3 p-iga 1.

11. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus tuleb RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel rahuldada osaliselt, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 2. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et vaidlustuse rahuldamise proportsioon on 50% (Riigikohus on 11.12.2020 otsuses kohtuasjas 3-20-1198, p 28, asunud seisukohale, et vaidlustuse rahuldamise proportsiooni ei tule mõõta mitte nõudeid mehaaniliselt loendades vaid hinnanguliselt nende sisulist kaalu arvestades ning vaidlustuskomisjon on seisukohal, et praegusel juhul oli vaidlus Lepingu p-i 11.8 osas sisuliselt suurima kaaluga, omades puutumust nii Lepingu p-idega 12.1.2, 12.2.1 kui ka 12.2.5).

11.1. Vaidlustaja on taotlenud lepinguliste esindajate kulude välja mõistmist kogusummas 3636 eurot 25,25 tunni õigusabi osutamise eest tunnitasmääraga 144 eurot (käibemaksuta). Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et asja mahtu ja keerukust arvestades on Vaidlustaja kulud vajalikud ja põhjendatud ning tuleb Hankijalt välja mõista vaidlustuse rahuldamise proportsioonis summas 1818 eurot (käibemaksuta).

Hankijalt tuleb Vaidlustaja kasuks välja mõista ka 50% tasutud riigilõivust, so 640 eurot.

11.2. Hankija on esitanud kaks taotlust (14.11.2025 ja 26.11.2025) lepinguliste esindajate kulude, keda praegusel juhul oli kolm, väljamõistmiseks kogusummas 9504,60 eurot (käibemaksuga) 35 tunni õigusabi osutamise eest tunnitasmääraga 219 eurot (käibemaksuta). Isegi kui menetluskulude suuruse hindamisel ei oma üldjuhul tähtsust, mitu advokaati isikut esindas, on vaidlustuskomisjoni hinnangul Hankija menetluskulud ülemääraseks, eelkõige ei saa kuuluda Hankija kulud seoses kompromisettepanekuga (ca 9h), mida kunagi ei sõlmitud, Vaidlustajalt välja mõistmisele (kompromissi sõlmimisel tulnuks kulud eraldi kokku leppida või kokkuleppe puudumisel jäänuks need poolte kanda – RHS § 198 lg 4). Samuti oli Hankija vastuses mitmeid seisukohti asjaolude osas, mida Vaidlustaja ei vaidlustanud ja mis olid seetõttu ebavajalikud. Seega vaidlustuskomisjoni hinnangul on vajalikud ja põhjendatud kulud 18 tunni õigusabi osutamise eest kogusummas 3942 eurot (käibemaksuta), so 4888,08 eurot käibemaksuga (Hankija menetluskulud tuleb välja mõista koos käibemaksuga, kuna Hankija ei saa õigusabiteenuselt tasutud sisendkäibemaksu maha arvata), mis tuleb Vaidlustajalt välja mõista vaidlustuse rahuldamata jätmise proportsioonis, so summas 2444,04 eurot käibemaksuga.

(allkirjastatud digitaalselt)
Angelika Timusk